

Beslut 2018-12-05

Länsstyrelsen
Stockholm

Granholmens Naturreservat

Värmdö kommun

Innehållsförteckning

Beslut om utvidgning av Granholmens naturreservat i Värmdö kommun

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Beslut om nya föreskrifter samt fastställelse av skötselplan för naturreservatet Granholmen i Värmdö kommun, 1992-09-30

Bilaga 3A. Skötselplan

Bilaga 3B. Skötselkarta

Bilaga 4. Hur man överklagar

Beslut om utvidgning av Granholmens naturreservat i Värmdö kommun

(4 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Granholmens naturreservat
Kommun	Värmdö
Naturvårdsregister-ID	2002308
Socken	Möja
Naturgeografisk region	25b, Stockholms ytterskärgård
Läge	Reservatet ligger strax söder om Möja i Stockholms mellanskärgård
Fastigheter	Berg 1:234
Fastighetsägare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Area utvidgning	6,4 ha
Area efter detta beslut	39,2 hektar varav 18,0 ha land
Reservatsförvaltare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att utvidga Granholmens naturreservat till att omfatta det område som angivits på bifogad karta (bilaga 1), samt att i övrigt fastställa gränsen till naturreservatet till att gälla den gräns som anges i bilaga 1.

Syftet med reservatet ska gälla enligt tidigare beslut, nämligen att bevara ett värdefullt område för allmänhetens friluftsliv samt att bevara och vårda områdets kulturlandskap med dess växt- och djurliv.

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att det inom den tillkommande delen av naturreservatet ska gälla samma föreskrifter som gäller för det tidigare naturreservatet Granholmen.

Länsstyrelsen beslutar vidare om att det ska införas ett nytt undantag från föreskrifterna för naturreservatet.

[Föreskrifterna under A och C ska inte gälla följande:]

1. innehavaren av ledning får utföra normalt underhåll av befintlig ledning och ledningsgata.

Datum
2018-12-05

Beteckning
5112-17752-2012
0120-02-038

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. 30 § miljöbalken andra stycket gäller ordningsföreskrifterna under C omedelbart även om de överklagas.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 3A) vad gäller specifika åtgärder i den tillkommande reservatsdelen. Den fastställda skötselplanen från 30 september 1992 gäller dock i övrigt även för det tillkommande området.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län ska vara förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Bakgrund och beskrivning

Länsstyrelsen beslutade den 10 april 1978 att bilda Granholmens naturreservat. Reservatet omfattar ett område på nordvästra delen av Granholmen samt angränsande vattenområde. Naturreservatet består av öppna betesmarker omgivna av skogstäckta partier med inslag av ek. I betesmarkerna finns hävdgynnade arter som darrgräs, jungfrulin, vildlin och tvåblad. Hällmarker och strandäng med klibbal ingår också i reservatet.

En skötselplan fastställdes och föreskrifterna sågs över och samordnades med liknande reservat i samma region under 1992.

År 2011 förvärvade Skärgårdsstiftelsen ett område i anslutning till reservatet i öster, det som nu föreslås ingå i reservatet. Detta område består till största delen av hällmarker med tallskog, men det finns också delar med blandskog av tall, ek, ask och asp samt en igenvuxen strandäng med askog. De nordostligaste delarna ingår i en nyckelbiotop. Ersättningsfrågan är inte löst än, men Länsstyrelsen och Skärgårdsstiftelsen är överens om att lösa frågan under 2019.

Naturreservatets gräns justerades i samband med en fastighetsreglering av den nya reservatsdelen. Därefter har en karta med högre kvalitet än tidigare beslutskarta framställts. Den nya kartan bör därför ersätta beslutskartan från 1992.

Granholmens naturreservat ingår i riksintresse för friluftslivet och för kulturmiljövården enligt 3 kap miljöbalken, riksintresse för kust och skärgård och rörligt friluftsliv enligt 4 kap miljöbalken. Vidare ingår området i riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. miljöbalken avseende hinderfritt område för skjutfält.

Datum
2018-12-05

Beteckning
5112-17752-2012
0120-02-038

Länsstyrelsen har sänt förslaget till utvidgning av naturreservatet på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Följande synpunkter har inkommit.

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län tycker att förslaget i sin helhet ser bra ut men önskar att Länsstyrelsen utför och bekostar gränsmarkering. Skärgårdsstiftelsen kan därefter åta sig underhållet av densamma.

Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket tillstyrker förslaget till beslut.

Skogsstyrelsen och Försvarmakten har inget att erinra mot förslaget.

Värmdö kommun är positiva till utvidgningen av reservatet.

Vattenfall har lämnat synpunkter på deras möjligheter till skötsel och underhåll av ledningsgata och ledning i området.

Länsstyrelsens bedömning

Den varierande och av modernt skogsbruk opåverkade skogen i området har höga naturvärden och hyser flera arter som pekar på områdets naturvärde. Skogsavverkning och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden äventyras. Den utvidgade delen kan dessutom på sikt förstärka värdena i det befintliga reservatet.

Länsstyrelsen anser att det nya området bör tillföras det tidigare naturreservatet och att samma föreskrifter och syfte bör gälla. En särskild skötselplan bör fastställas för det tillkommande området. Den i detta beslut angivna gränsen ersätter tidigare gräns i reservatsbeslutet från 1992.

Vad gäller Skärgårdsstiftelsens synpunkter om gränsmarkering så är det tillagt i skötselplanen för utvidgningen att Länsstyrelsen utför och bekostar gränsmarkeringen och att Skärgårdsstiftelsen därefter sköter underhållet.

Med anledning av Vattenfalls synpunkter har Länsstyrelsen lagt in ett undantag från föreskrifterna för underhållsarbete i ledningsgatan.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser och översiktsplan

I översiktsplanen för Värmdö kommun, antagen i december 2011, redovisas reservatsområdet som ingående i ett ”bevarandeområde med regionala värden” på kartan över mark och vatten med höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan samt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Miljö kvalitetsmål

Skydd av området bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Intresseprövning

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att det finns skäl att besluta om att utvidga naturreservatet. Länsstyrelsen finner också skäl för att förordna om föreskrifter

Datum
2018-12-05

Beteckning
5112-17752-2012
0120-02-038

och fastställa en skötselplan för att skydda och bevara ovanstående naturvärden. För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4.

Beslutet har fattats och godkänts digitalt av länsöverdirektör Johan von Sydow med miljöhandläggare Kristina Jiselmark som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg och jurist Lovisa Ristner deltagit.

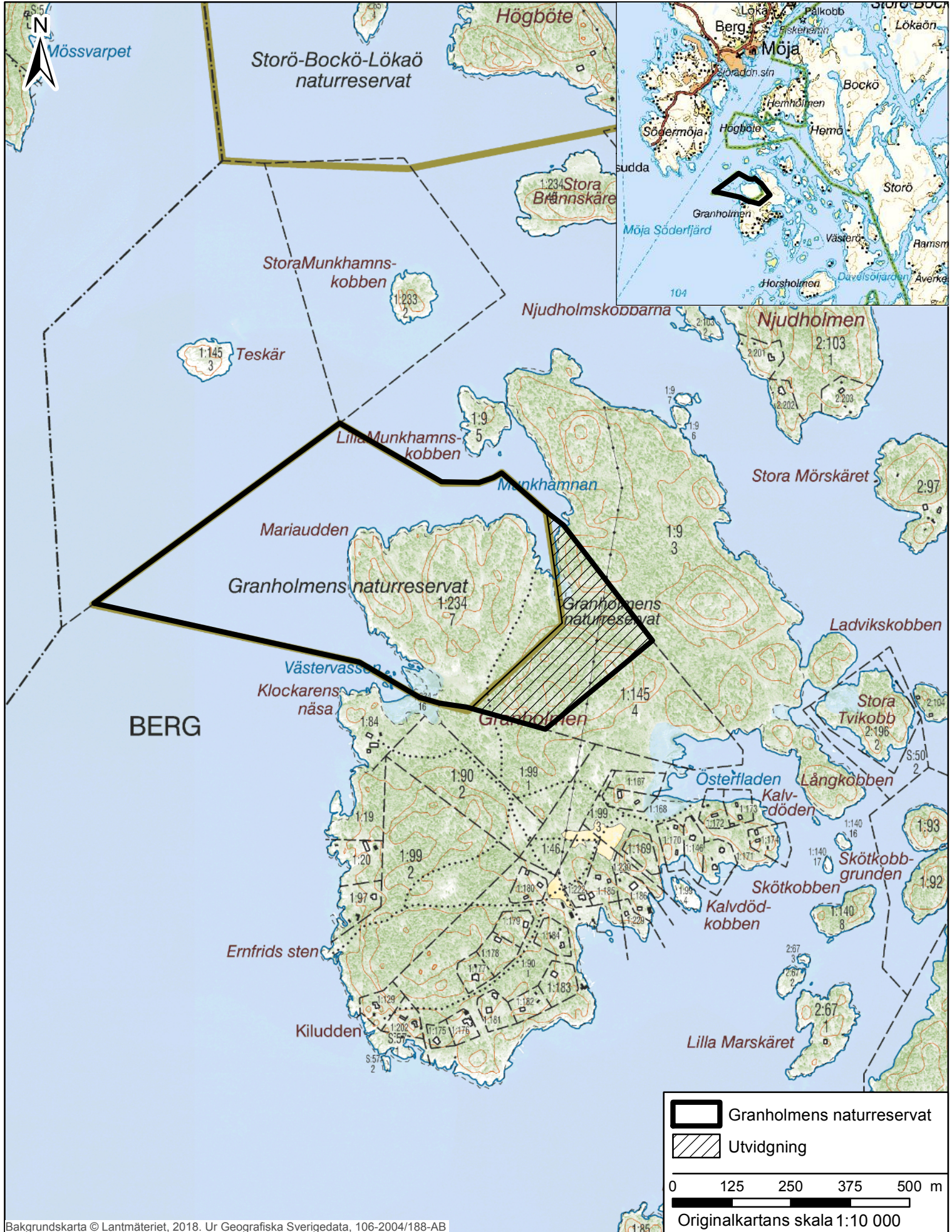
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Beslut om nya föreskrifter samt fastställelse av skötselplan för naturreservatet Granholmen i Värmdö kommun, 1992-09-30
- 3A. Skötselplan
- 3B. Skötselkarta
4. Hur man överklagar

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Sändlistan är borttagen i denna version eftersom den innehåller personuppgifter.

LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN

Miljövårdsenheten

Björn Carlberg

08-785 51 13

BESLUT

Datum

1992-09-30

Beteckning

231-1991-937

Enligt sändlista

**Beslut om nya föreskrifter samt fastställelse av skötselplan
för naturreservatet Granholmen i Värmdö kommun**

(3 bilagor)

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Namn:	Naturreservatet Granholmen
Objektnummer:	01 02 102
Kommun:	Värmdö
Registerområde:	Värmdö kommun
Fastighet:	del av Berg 1:228
Läge:	Reservatet ligger strax söder om Möja i Stockholms mellanskärgård. Ekonomiska kartan, blad 109 74 och 109 75, topografiska kartan bladen Värmdö NV och Värmdö NO.
Area:	ca 33 ha
Därav landarea:	ca 11 ha
Markägare:	Stiftelsen Stockholms Skärgård
Naturvårdsförvaltare:	Stiftelsen Stockholms Skärgård

GRUND FÖR BESLUTET

Ärendets handläggning

Den 10 april 1978 förklarade Länsstyrelsen Granholmen för naturreservat. I samband med att Länsstyrelsen beslutat utarbeta en

**LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Miljövårdsenheten

Björn Carlberg

08-785 51 13

BESLUT

Datum

1992-09-30

Beteckning

231-1991-937

skötselplan för reservatet har föreskrifterna setts över och samordnats med liknande reservat i samma region. En modernisering av besluten har samtidigt gjorts.

Samråd har i detta ärende skett med Naturvårdsverket, Skärgårdsstiftelsen samt Värmdö kommun, vilka i allt väsentligt har tillstyrkt förslaget.

Allmän beskrivning

Reservatet omfattar ett cirka 11 hektar stort landområde på nordvästra delen av Granholmen samt utanföriggande vattenområde. Reservatet består av öppna stråk av betesmark omgivna av mera skogtäckta partier med inslag av ek. I norr finns hållmarker. Fältskiktet i betesmarkerna utgörs av en kulturmarksflora med bl.a. blodnäva, småborre, darrgräs, jungfrulin, vildlin och tvåblad. Vid Västervassen finns en delvis igenvuxen strandäng vars inre del övergår i ett klibbalbestånd.

Munkhamnan är en utmärkt och välbesökt naturhamn.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen beslutade den 10 april 1978 att inrätta naturreservatet Granholmen vars gränser anges på bifogade karta (bilaga 1). Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) beslutar Länsstyrelsen nu om nya föreskrifter som ersätter de gamla från 1978. En skötselplan för reservatet fastställs samtidigt. Beslutet får därmed från och med denna dag följande lydelse.

Naturreservatets namn skall vara Granholmen.

Ändamålet med reservatet är att bevara ett värdefullt område för allmänhetens friluftsliv samt att bevara och vårda områdets kulturlandskap med dess växt- och djurliv.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet.

**LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Miljövårdsenheten

Björn Carlberg

08-785 51 13

BESLUT

Datum

1992-09-30

Beteckning

231-1991-937

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller liknande ingrepp som kan ändra områdets topografi som att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
2. anordna upplag,
3. anordna campingplats eller liknande,
4. slutavverka skog. Naturvårdande gallringar, röjningar och avverkningar enligt fastställd skötselplan skall inte förhindras,
5. använda handels- eller stallgödsel eller kemiska bekämpningsmedel,
6. anlägga brygga, stig eller väg,
7. dra fram mark- eller luftledning,
8. sätta upp skylt, plakat eller därmed jämförlig anordning.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att

9. uppföra helt ny byggnad eller anläggning,

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder mot utförande av de åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan (bilaga 2).

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose ändamålet med naturreservatet förpliktas markägaren och innehavare av särskild rätt till marken tåla att följande åtgärder vidtas inom området.

1. utmärkning av reservatets gränser, uppsättning av informa-

**LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Miljövårdsenheten

Björn Carlberg

08-785 51 13

BESLUT

Datum

1992-09-30

Beteckning

231-1991-937

tionsskyltar och övriga upplysningsskyltar,

2. slätter, röjning och gallring enligt vad som framgår i bifogad fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att gräva, borra, hacka, spränga, rista, måla eller dylikt,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar,
3. medvetet störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i träd eller fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur,
4. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat,
5. förankra båt vid samma strand mer än två dygn i följd,
6. tälta på samma plats mer än två dygn i följd,
7. göra upp öppen eld,
8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt eller därmed jämförlig anordning,
10. landa med luftfarkost.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen fastställer härmed bifogad skötselplan (bilaga 2). Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.
2. Stiftelsen Stockholms Skärgård skall vara naturvårdsförval-

**LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Miljövårdsenheten

Björn Carlberg

08-785 51 13

BESLUT

Datum

1992-09-30

Beteckning

231-1991-937

tare. Skärgårdsstiftelsen skall samråda med Länsstyrelsen om naturvårdsförvaltningen.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljö- och naturresursdepartementet, enligt bilaga 3.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Birgitta Isaksson Pérez, beslutande, miljövårdsdirektör Svante Pekkari, länsarkitekt Eva Gyllensvärd, länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, länsassessor Björn Lundin samt byrådirektör Björn Carlberg, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez

Björn Carlberg

Bilagor:

Karta över naturreservatet	bilaga 1
Skötselplan	bilaga 2
Hur man överklagar	bilaga 3

Sändlista

akten

registret

Stockholms läns författningssamling, länskungörelserna

Stiftelsen Stockholms Skärgård, Box 7669, 103 94 Stockholm, delg kv

Statens naturvårdsverk, 171 85 Solna, delg kv

Värmdö kommun, 134 81 Gustavsberg, delg kv

Stockholms östra lantmäteridistrikt

Fastighetsregistermyndigheten

Planenheten

Kulturmiljöenheten

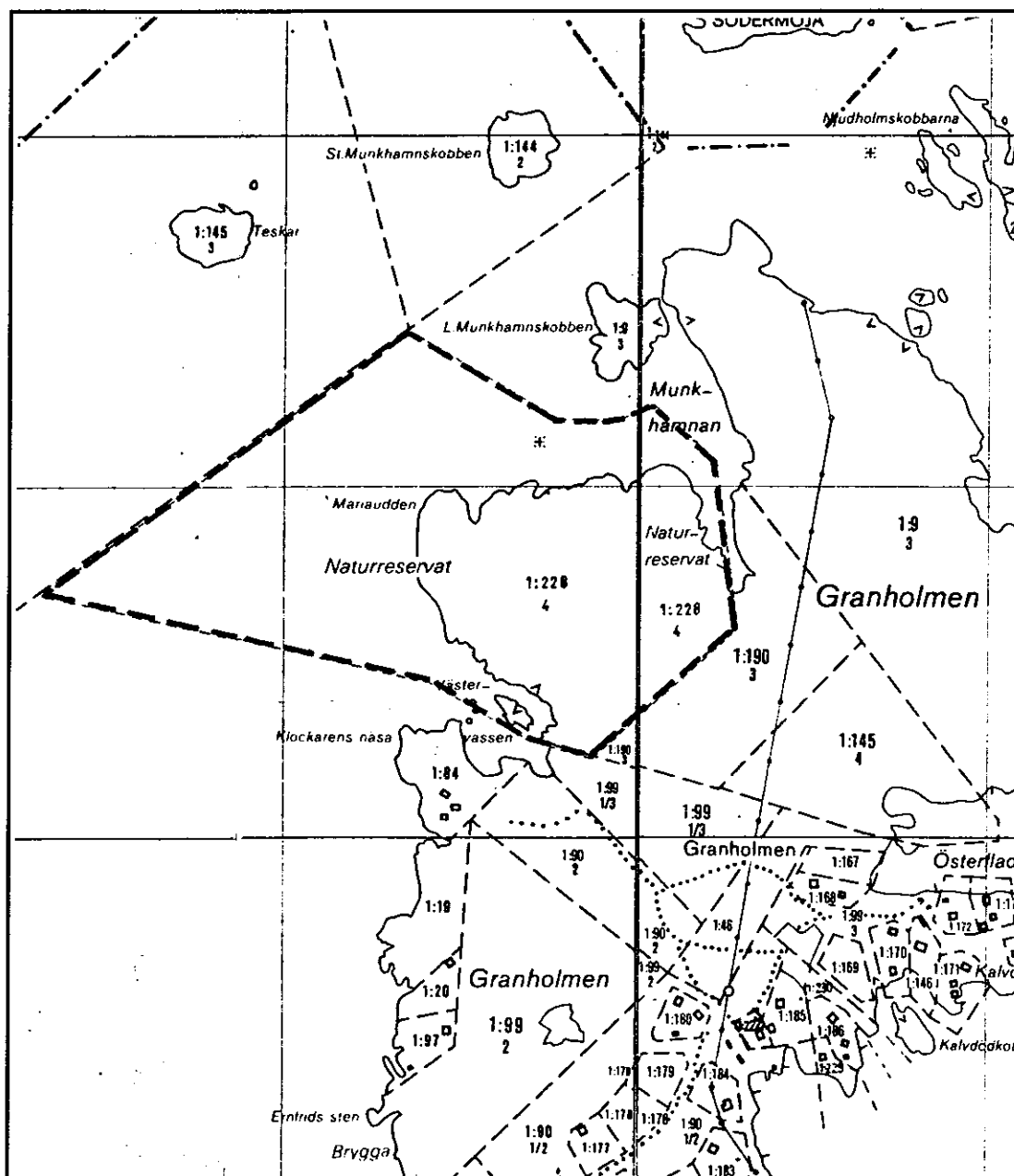
Juridiska enheten

Länsöverdirektören

Naturreseptatet Granholmen

Beslutskarta

--- Reservatsgräns

Utdrag ur ekonomiska kartan 109 74 och 109 75
Skala 1 : 10 000

Bilaga 2

Tillhör
Länsstyrelsens beslut
Dnr 231-1991-937

Skötselplan för Naturreservatet Granholmen

Fastställd den 30 september 1992

LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN

INLEDNING

Denna skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholms län. Planen bygger dels på tidigare fattade beslut, dels på iakttagelser vid besiktning i augusti 1987 och augusti 1992.

Skötselplanen är indelad i en allmän beskrivning som beskriver nuvarande förhållanden samt en plandel som beskriver reservatets framtida disposition och skötsel.

Planens mål är långsiktiga. Åtgärdsförslagen kan vid behov ses över och revideras om så är nödvändigt.

Skötselplanen är fastställd av Länsstyrelsen i Stockholms län den 30 september 1992, efter samråd med Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen, Skärgårdsstiftelsen och Värmdö kommun.

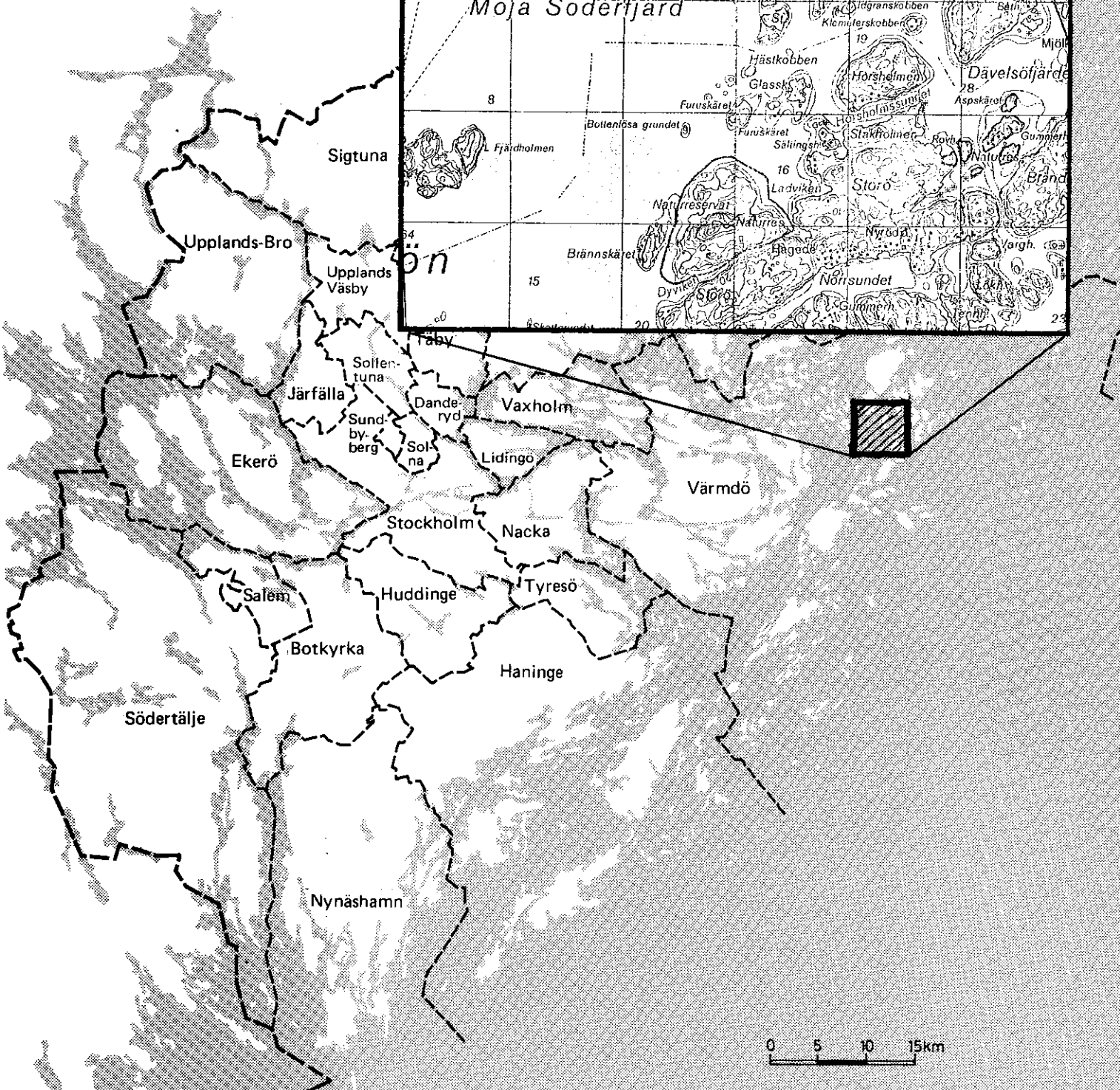
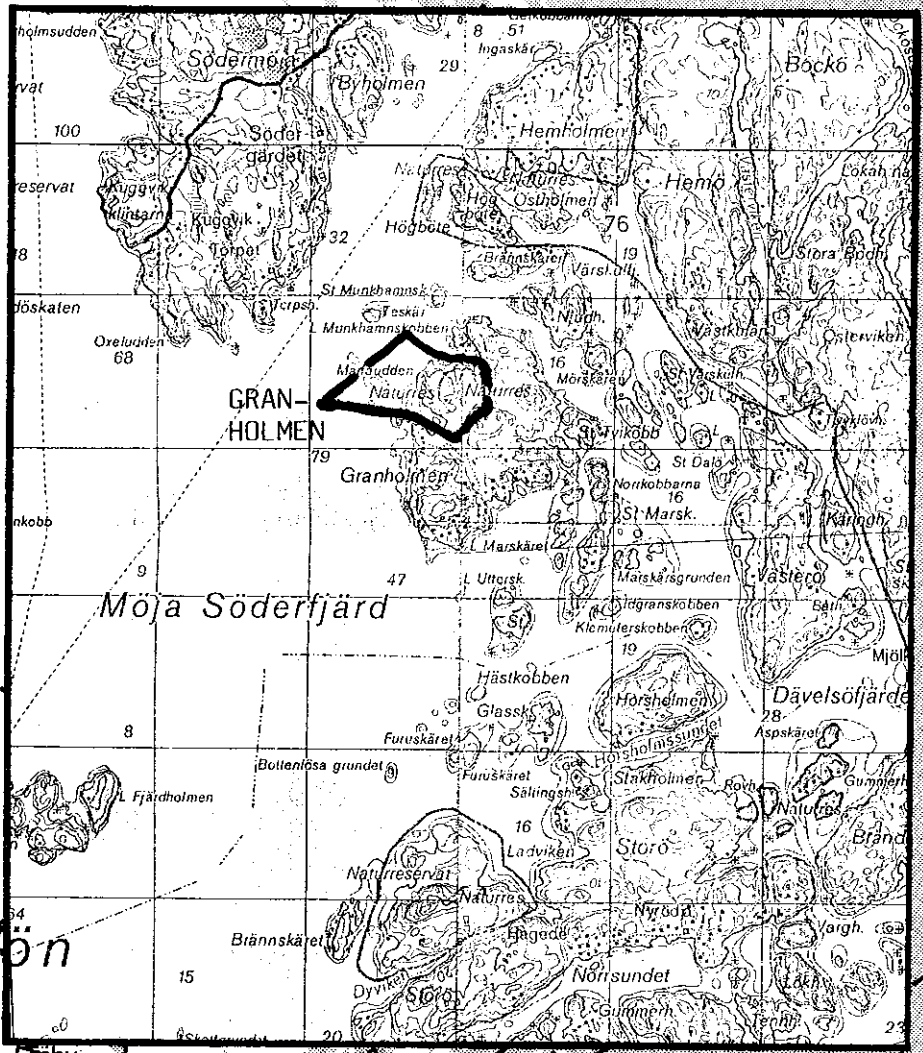
I. ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Namn:	Naturreservatet Granholmen
Beslutsdatum:	1978-04-10 och 1992-09-30
Objektnummer:	01 02 102
Kommun:	Värmdö
Registerområde:	Värmdö kommun
Area:	ca 33 ha
Därav landarea:	ca 11 ha
Läge:	Ekonomiska kartan blad nr 109 74 och 109 75. Topografiska kartan Värmdö NV och Värmdö NO. Reservatet ligger strax söder om Möja i Stockholms mellanskärgård.
Fastighet:	del av Berg 1:228
Markägare:	Stiftelsen Stockholms Skärgård
Naturvårdsförvaltare:	Stiftelsen Stockholms Skärgård

ÖVERSIKTS-
KARTA

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Grunden för beslutet samt föreskrifter återfinns i Länsstyrelsens beslut, dnr 231-1991-937.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Reservatet omfattar en halvö på nordvästra Granholmen. I norr och väster finns klippstränder. Området genomkorsas av några mindre markerade dalsänkor med öppen betesmark med inslag av lövskog.

En vacker, gles ekskog med en rik ängsflora dominerar området. Från inre delen av viken Munkhamnan sträcker sig i sydvästlig riktning en öppen ängsmark med enstaka björkar. Mot norr och väster växer en gles hållmarkstallskog närmast stranden. Vid Västervassen finns en delvis igenvuxen strandäng vars inre del övergår till ett klibbalbestånd.

Djurlivet är det för mellanskärgården normala.

3.2 Nuvarande markanvändning

En del röjningar och gallringar har skett inom området, främst i samband med restaureringen av det gamla kulturlandskapet.

Större delen av området har genom tiderna hävdats som betes- eller slåttermark. Reservatet är inhägnat med fårstängsel. Bete bedrivs för närvarande med får och kalvar.

Jakt och fiske bedrivs enligt gällande lagstiftning.

3.3 Tillgänglighet

Reservatet nås med egen båt. Munkhamnan är en bra natthamn för fritidsbåtar. Med Waxholmsbåt kan man komma till Granholmens brygga. Från bryggan finns hänvisningsskyltar och en markerad stig.

3.4 Slitage- och störningskänslighet

Reservatet är inte särskilt slitage- eller störningskänsligt.

3.5 Anordningar för friluftslivet

I reservatet finns torrdass, ett antal sopställ samt en färskvattenpump.

3.6 Byggnader

Förutom skärgårdsmajan finns inga byggnader i området. Skärgårdsstiftelsen har en brygga som används vid områdets skötsel, bl.a. för soptömning. Vidare finns en kompostplats för latrin.

II. PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Reservatet skall skötas så att det gamla kulturlandskapet hålls hävdat och så att en attraktiv miljö för friluftslivet erhålls.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Skogsmarken

Skogen i området får inte slutavverkas. I dalstråken, som domineras av blandlövskog med mycket ek, kan gallringar och röjningar utföras, bl.a. i syfte att hindra gran från invandring. På hållmarksområdena lämnas skogen i huvudsak för fri utveckling. Skogsbete får förekomma. Se vidare skötselområdesanvisningarna nedan

1.2.2 Betesmarken

Bete skall bedrivas i området. Får och/eller nötkreatur är lämpliga betesdjur. Betestrycket skall hållas på en sådan nivå att markerna är väl avbetade vid betessäsongens slut. Bete bör bedrivas under hela säsongen. Avtal om betesdrift bör tecknas mellan naturvårdsförvaltaren och betesentreprenör.

De öppna betesmarkerna skall hållas öppna. Röjning kan ske vid behov. Gallring kan förekomma i kantzoner mot öppnare mark och gläntor. Se skötselområdesanvisningarna nedan.

1.2.3 Jakt och fiske

Jakten tillkommer fastighetsägaren och bedrivs enligt gällande lag.

Fiske kan bedrivas av fiskerättsinnehavare. Allmänheten får fiska med rörliga handredskap.

1.2.4 Vattenområdet

Inga nya bryggor eller andra anläggningar skall iordningställas inom reservatets vattenområde.

1.2.5 Behandling av skötselområden

Se skötselplanekarta, sidan 8.

Skötselområde 1

Beskrivning: Öppen gles blandlövskog, mest av ek, omväxlande med öppen betesmark. I den öppna betesmarken märks inslag av en betesgynnad flora.

Mål: Omväxlande slutna och öppna betesmark med ek som dominerande trädslag i skogklädda partier.

Åtgärd: Bete. Gallring i ekbestånden och frihuggning av solitära ekar. Rövning av bl.a. ungtall och ev. invandrande gran. Årligt bete. De öppna partierna skall hållas öppna och successivt öppnas ytterligare genom bl.a. gallring i kantzonerna.

Skötselområde 2

Beskrivning: Strandäng, delvis igenvuxen av alsly.

Mål: Öppen strandäng.

Engångsåtgärd: Rövning av klibbal.

Underhållsåtgärd: Årligt bete. Underhållsslåtter kan bli nödvändig om inte betestrycket kan hållas uppe på strandängen. Om slåtter utförs bör höet samlas upp och forslas bort. Underhållsrövningar kan också bli nödvändiga.

Skötselområde 3

Beskrivning: Gles hållmarkstallskog

Mål: Hållmarkstallskog

Åtgärd: Vegetationen får i huvudsak utveckla sig fritt. Vindfallen vid stränder, stigar etc. kan dock upparbetas. Skogsbete får förekomma

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Reservatets naturgivna förutsättningar skall vara utgångspunkten för utnyttjandet. En telefonhytt och en mindre bastu planeras för friluftslivet. Utöver dessa skall inga anläggningar tillkomma.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Tillgängligheten behöver inte förbättras.

2.2.2 Friluftsanordningar

Eventuellt ska en mindre bastu och en telefonhytt uppföras. Dessa skall då placeras i direkt anslutning till befintlig skärgårdsmaja.

2.2.3 Information

Information om reservatet skall finnas på informationstavlor som utarbetas efter Naturvårdsverkets anvisningar. Befintliga informationstavlor skall bytas ut eftersom föreskrifterna har ändrats.

2.2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Reservatet skall märkas ut av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. NATURVÅRDSFÖRVALTNING

3.1 Naturvårdsförvaltare

Naturvårdsförvaltare är Skärgårdsstiftelsen. Vid förvaltningen skall naturvårdsförvaltaren samråda med Länsstyrelsen.

3.2 Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen av reservatet.

3.3 Dokumentation av utförda åtgärder

Naturvårdsförvaltaren skall årligen sammanställa dokumentation av utförda åtgärder och insända denna till Länsstyrelsen. Dokumentationen ligger till grund för revidering av skötselplanen. Dokumentationen skall omfatta

- tidpunkt för åtgärden
- skötselområde el. motsvarande

- effekt
- kostnad

3.4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

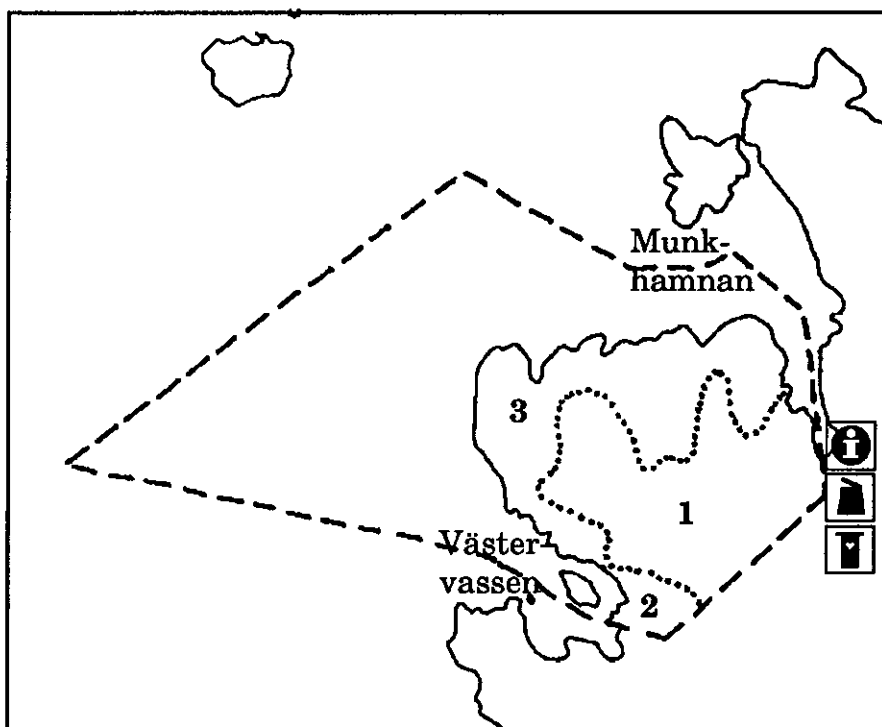
3.4.1 Finansieringsplan

Skärgårdsstiftelsen står för alla kostnader för naturvårdsförvaltningen, utom för informationstavlor och gränsmarkering. Dessa senare kostnader står staten för genom vårdanslaget.

5.4.2 Ekonomisk plan (undantas från fastställelse)

Åtgärd	Kostnad 1992	Årlig kostnad
Tillsyn	3 000	3 000
Vegetationsvård	5 000	5 000
Renhållning	7 000	7 000
Övrigt (maskiner)	3 000	3 000
Information	5 000	500
Summa	22 000	17 500

Skötselplanekarta Naturreservatet Granholmen

1:10 000

Datum
2018-12-05

Beteckning
5112-17752-2012
0120-02-038

Bilaga 3A till reservatsbeslutet

Tillägg till skötselplan för Granholmens naturreservat, Värmdö kommun

Denna skötselplan är ett komplement till skötselplanen för Granholmens naturreservat, fastställd den 30 september 1992. Tillägget omfattar beskrivning, mål, åtgärder och utmärkning av gränser för det tillkommande reservatsområdet (se beslutskartan, bilaga 1 samt skötselkartan, bilaga 3B). Den fastställda skötselplanen från 1992 gäller dock i övrigt även för det tillkommande området.

Skötselområde 1 – Blandskog (1,7 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av omväxlande gles och tät skog av i första hand tall, ask, ek och asp, med inslag av björk, gran, en, skogstry och olvon. Det finns ett par mindre öppna till halvöppna ytor, tidigare åker eller betesmark. Bland floran förekommer exempelvis brudbröd, vårärt, vit skogslilja, fyrkantig johannesört, svart trolldruva, rödblåra, spenört, humleblomster, tulkört och blodnäva. Området har tidigare betats, men inte de senaste åren.

Bevarandemål

Omväxlande slutna och öppna, betad blandskog med tall, ek, ask och asp som dominerande trädslag i skogsklädda partier.

Skötsel

Årligt bete. Gallring i trädbestånden och frihuggning av lövträd, främst ek. De öppnare partierna öppnas upp och sköts därefter med bete och röjning. De kan även öppnas ytterligare genom gallring i kantzonerna.

SKÖTSELPLAN

Datum
2018-12-05

Beteckning
5112-17752-2012
0120-02-

Skötselområde 2 – Strandäng (0,4 ha)**Beskrivning**

Strandäng som består av tät vass närmast vattnet och yngre alskog inåt land.

Bevarandemål

Öppen och välhävdad strandäng.

Skötsel

Inledningsvis behövs avverkning av al. Därefter införs årligt bete. Underhållsröjningar och slätter kan utföras vid behov om betetrycket blir för lågt. Om slätter utförs bör höet samlas upp och forslas bort.

Skötselområde 3 – Tallskog (4,2 ha)**Beskrivning**

Gles hållmarkstallskog blandat med partier av tallskog med blåbärsris och inslag av björk, sälg, oxel, ek, rönn och en. Längs kanterna av hållmarkerna finns ett stort inslag av ek.

SKÖTSELPLAN

Datum
2018-12-05

Beteckning
5112-17752-2012
0120-02-

Bevarandemål

Olikåldrig tallskog med ett stort inslag av gamla träd. Andelen död ved ska öka och det ska finnas en kontinuerlig tillgång på död ved i olika stadier av förmultning.

Skötsel

Skogen får i huvudsak utveckla sig fritt. Yngre tallar kan gallras för att glesa ut mycket täta partier. Skogsbete kan förekomma.

Utmärkning av reservatets gränser

Reservatets gränser ska märkas ut enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Länsstyrelsen utför och bekostar den inledande gränsmarkeringen och Skärgårdsstiftelsen underhåller den därefter.

Hur man överklagar hos regeringen, Miljö- och energidepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljö- och energidepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljö- och energidepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

* Införd i	Dagens Nyheter	2018-12-19
	Svenska Dagbladet	2018-12-19
	Dagens Industri	2018-12-19

Regeringen har antagit 16 miljökvalitetsmål som definierar det miljötillstånd som Sveriges miljöarbete ska sikta mot. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till år 2020 och år 2050 då det gäller klimatmålet.

Att utvidga detta naturreservat bidrar till att uppfylla två miljökvalitetsmål

Begränsad klimatpåverkan

Frisk luft

Bara naturlig försurning

Giftfri miljö

Skyddande ozonskikt

Säker strålmiljö

Ingen övergödning

Levande sjöar och vattendrag

Grundvatten av god kvalitet

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Myllrande våtmarker

Levande skogar

Ett rikt odlingslandskap

Storslagen fjällmiljö

God bebyggd miljö

Ett rikt växt- och djurliv

Kontakt

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet för naturvård.
Tfn: 010-223 10 00.
Beslutet finns också att läsa på vår
webbplats, www.lansstyrelsen.se/stockholm.

Adress

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm
Besöksadress: Regeringsgatan 66